

ר"א מן ההר לר"ה (לג.)

וכתב רבינו שלמה והלכה דנשים אסור להם לברך דברכה לבטלה היא שהרי אינן חייבות.

רא"ש קידוש' (פרק א' סי' מ"ט)

ר"ת היה אומר דנשים יכולות לברך על כל מצות עשה שהזמן גרמא דאע"ג דפטירי ואפילו מדרבנן לא מחייבי ... ואין כאן משום לא תשא את שם לפי שמברכות ברכה שאינה צריכה דהך דרשא אסמכתא בעלמא היא ... הלכך כיון שמתכוונות לברכה אין כאן משום בל תשא ... ותימה הוא היאך תאמר וצונו במילתא דלא מחייבא, לא מדאורייתא ולא מדרבנן. גם נראה דסומא אע"ג דפטור מדאורייתא, מחייב מדרבנן ...

משנה מגילה (כא.)

הקורא את המגילה עומד ויושב. קראה אחד, קראה שנים יצאו. מקום שנהגו לברך יברך. ושלא לברך לא יברך.

רש"י (סס)

לא יברך - אין לריך לברך.

מגילה (כא:)

לפניה מאי מברך? רב ששת מקטרזיא איקלע לקמיה דרב אשי, וברין מנ"ח. לאחריה מאי מברך? ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם (הקל) הרב את ריבנו, והדן את דיננו, והנוקם את נקמתנו, והנפרע לנו מצרינו, והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו, ברוך אתה ה' הנפרע לישראל מכל צריהם. רבא אמר: הקל המושיע. אמר רב פפא: הלכך נימרינהו לתרויהו: ברוך אתה ה' הנפרע לישראל מכל צריהם הקל המושיע.

הלכות ברכות (פ"א הט"ו)

כל המברך ברכה שאינה צריכה הרי זה נושא שם שמים לשוא והרי הוא כנשבע לשוא ואסור לענות אחריו אמן, התינוקות מלמדין אותן הברכות כתיקונן ואף על פי שהן מברכין לבטלה בשעת לימוד הרי זה מותר ואין עונין אחריהן אמן, והעונה אחריהן אמן לא יצא ידי חובתו.

הלכות שבועות (פ"ב הי"א)

ולא שבועה לשוא בלבד היא שאסורה אלא אפילו להזכיר שם מן השמות המיוחדין לבטלה אסור ואע"פ שלא נשבע, שהרי הכתוב מצוה ואומר ליראה את השם הנכבד והנורא, ובכלל יראתו שלא יזכירו לבטלה, לפיכך אם טעה הלשון והוציא שם לבטלה ימהר מיד וישבח ויפאר ויהדר לו כדי שלא יזכר לבטלה, כיצד אמר ה' אומר ברוך הוא לעולם ועד או גדול הוא ומהולל מאד וכיוצא בזה כדי שלא יהא לבטלה.

הלכות מגילה וחנוכה (פ"א ה"ג)

מצוה לקרות את כולה, ומצוה לקרותה בלילה וביום, וכל הלילה כשר לקריאת הלילה, וכל היום כשר לקריאת היום, ומברך קודם קריאתה בלילה שלש ברכות ואלו הן: בא"י אמ"ה אשר קב"ו על מקרא מגילה, בא"י אמ"ה שעשה נסים לאבותינו בימים ההם (ובזמן) [בזמן] הזה, בא"י אמ"ה שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, וביום אינו חוזר ומברך שהחיינו, ומקום שנהגו לברך אחריה מברך: בא"י אמ"ה האל הרב את ריבנו והדן את דיננו והנוקם את נקמתנו והנפרע לנו מצרינו והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו בא"י [הקל] הנפרע (לישראל) [לעמו ישראל] מכל צריהם הקל המושיע.

רשב"א ראש השנה (לג.)

וכן הסכימו שמותר לנשים לברך על כל מצות עשה שהזמן גרמא ואע"פ שאינה להם אלא רשות דמ"מ במצוה קא עסקי וחיובא הוא דלא חייבינהו רחמנא למעבד כאנשים אלא דאי בעו עבדי וצונו קרינן בהו ...

ראב"ד לספרא

... איכא מ"ד שכך נתנה בתורה לאנשים בחובה ולנשים רשות. והנשים דומיא דאנשים לכל מצות עשה שהזמן גרמא, אף על פי שיש בה איסור תורה כגון ציצית של תכלת לנשים... מכל מקום אין הלכה כר' יוסי... הלכך לא מבעיא תכלת בציצית דלא שרינן להו דאיסורא דאורייתא, אלא אפילו ברכת לולב לא שרינן... מ"מ רמו הדבר אני מגלה כי הסומא לר' יהודה אעפ"י שהוא פטור מן המצות מדבר תורה מ, מ חיובו [חייבוהו] מדרבנן דלא גרע מקטן שלא הגיע [שהגיע] לחינוך. הלכך לר' יהודה עושה כל המצות ומברך עליהם...

תוספות עירובין (צו.)

דילמא סבר לה כר' יוסי דאמר נשים סומכות רשות - מכאן אר"ת דמותר לנשים לברך על כל מצות עשה שהזמן גרמא אע"ג דפטורות כמו מיכל בת שאול שהיתה מסתמא גם מברכת אע"ג דר"מ ור' יהודה פליגי עליה כדאמר בסמוך קיימא לן כר' יוסי לגבי תרווייהו ואע"ג דסתם מתני' דאין מעכבין את התינוקות מלתקוע דלא כר' יוסי דמשמע הא נשים מעכבין כדאמר בסמוך אפ"ה מעשה רב דמיכל בת שאול ואשתו של יונה ועובדא דפרק אין דורשין (הגיגה דף טז:) דהביאנוהו לעזרת נשים כדי לעשות להם נחת רוח...

הלכות ציצית (פ"ג ה"ט)

... נשים ועבדים וקטנים פטורין מן הציצית מן התורה, ומדברי סופרים שכל קטן שידוע להתעטף חייב בציצית כדי לחנכו במצות, ונשים ועבדי' שרצו להתעטף בציצית מתעטפים בלא ברכה, וכן שאר מצות עשה שהנשים פטורות מהן אם רצו לעשות אותן בלא ברכה אין ממחין בידן, טומטום ואנדרוגינוס חייבין בכולן מספק לפיכך אין מברכין אלא עושין בלא ברכה. השגת הראב"ד נשים ועבדים שרצו להתעטף בציצית מתעטפין בלא ברכה. כתב הראב"ד ל' אא/ דוקא בציצית שאין בה כלאים ויש שחילק ואומר אף בברכה ואומר שגם הברכה רשות ומביא סעד לדבריו מ"ק דקידושין מדרב יוסף דאמר מריש הוה אמינא מאן דאמר לי הלכה כר' יהודה דאמר סומא פטור מן המצות עבידנא יומא טבא לרבנן דלא מיפקדנא ועבידנא ואם איתא דמאן דלא מיחייב לא חזי לברוכי א"כ איסורא קא עביד דאיהו בברכה קא עביד להו דאי בלא ברכה מאי יומא טבא איכא ע"ל.

ספר כתוב שם לר"ה (לב:לג.)

... ואין האשה רשאה לברך על לולב לפי שאינה באותה מצוה לא מן התורה ולא מדרבנן.